

A **ס"ד**
Intro
Today we will learn בע"ה of דף ס"ב of יבמות.
The topics we will learn about include
At what point is a person considered to have been מקיים
the basic מצוה of פרו ורבו
====
If a person was מקיים the basic מצוה of פרו ורבו,
1) Is he still חייב to be married, or is he no longer חייב to be married?
2) Is he permitted to be פרו ורבו from that point, and on or is he still obligated to continue to be מקיים מצות of פרו ורבו?

A

At what point is a person considered to have been מקיים the מצוה of פרו ורבו

◆

If a person was מקיים the basic מצוה of פרו ורבו,

▼

<i>Is he still חייב to be married, or is he no longer חייב to be married?</i>	<i>Is he permitted to be מבטל מצות פרו ורבו from that point?</i>
---	--

B If a גוי had children before he was מגייר, is he considered to have been פרו ורבו מקיים מצות or not?
If a person had children and they died, was he מקיים מצות פרו ורבו or not?

B

If a גוי had children before he was מגייר is he considered to have been מקיים מצות פרו ורבו?

◆

If a person had children and they died, was he מקיים מצות פרו ורבו?

C בני בנים הרי הם כבנים
According to the opinion that when a person's children died he was not פרו ורבו מקיים מצות, nevertheless if he had grandchildren he was פרו ורבו מקיים מצות

C

בני בנים הרי הם כבנים

1 So let's review

Our Shiur begins with the משנה on the bottom of א"ס דף ב' עמוד ב'
 זאקט די משנה
 לא יבטל אדם מפריה ורביה
 אלא אם כן יש לו בנים
 A person should not refrain from procreating unless he already has children.
 The משנה presents a מחלוקת in the minimum fulfillment of this Mitzvah:
 בית שמאי אומרים
 שני זכרים
 He must have 2 sons.
 ובית הלל אומרים
 זכר ונקבה
 He must have a son and a daughter.
 שנאמר זכר ונקבה בראם
 Just like Hashem created a man and a woman, the Mitzvah requires one to have a son and a daughter.

2 The גמרא points out that since the משנה says;

לא יבטל אדם מפריה ורביה
 אלא אם כן יש לו בנים
 And it does not say
 לא יבטל אדם מאשה
 אלא אם כן יש לו בנים
 It teaches us that even if
 יש לו בנים - he has children,
 מפריה ורביה בטיל
 מאשה לא בטיל
 He may abstain from procreating, but he may not abstain from marriage.
 ואע"פ שיש לו לאדם כמה בנים
 אסור לעמוד בלא אשה
 שנאמר לא טוב היות האדם לבדו
 It's not good for a man to be alone, without a wife
 Therefore,
 אין לו בנים
 נושא אשה בת בנים
 If he has no children, he must marry a woman capable of bearing children.
 יש לו בנים
 נושא אשה דלאו בת בנים
 If he already has children, he may marry even a woman not capable of bearing children.
 נפקא מינה למכור ספר תורה בשביל בנים
 If a person does not have children, he is permitted to sell a ספר תורה in order to help him marry a woman capable of bearing children.
 However, if he has children, he's forbidden to sell a ספר תורה to marry a woman capable of bearing children.
 =====

1

משנה:

לא יבטל אדם מפריה ורביה
 אלא אם כן יש לו בנים

◆

The minimum fulfillment of this Mitzvah:

בית שמאי אומרים ובית הלל אומרים
 שני זכרים זכר ונקבה

↓

זכר ונקבה בראם

2

Since the משנה says;
 לא יבטל אדם מפריה ורביה
 אלא אם כן יש לו בנים

And it does not say
 לא יבטל אדם מאשה
 אלא אם כן יש לו בנים

It teaches us...

ואע"פ שיש לו לאדם כמה בנים
 אסור לעמוד בלא אשה

יש לו בנים
 מפריה ורביה בטיל
 מאשה לא בטיל

↓

לא טוב היות האדם לבדו

Therefore...

אין לו בנים
 נושא אשה בת בנים

יש לו בנים
 נושא אשה דלאו בת בנים

נפקא מינה
 למכור ספר תורה
 בשביל בנים

3 The Gemara proceeds to explain the מחלוקת between בית שמאי and בית הלל
 ובית הלל
 בית שמאי
 ילפינן ממשה
 Once משה had his 2 sons, גרשום ואליעזר,
 פירש מן האשה - he separated from his wife.

ובית הלל
 ילפינן מברייתו של עולם
 As the Mishnah explained;
 שנאמר זכר ונקבה בראם
 Just like Hashem created a man and a woman, the Mitzvah requires one to have a son and a daughter.

The Gemara explains why each one does not accept the other source:
 בית שמאי say
 אין דנין אפשר משאי אפשר
 We cannot derive a case of where there is a choice from a case of where there is no choice. Hashem created a man and a woman in order to populate the world. However, each person does not need to have a son and a daughter.

And בית הלל say
 משה מדעתיה עבד
 משה did it from his own understanding, because of his closeness to ה', but this does not apply to other people.
 =====

4 The Gemara proceeds to present 2 additional versions of the מחלוקת בית שמאי ובית הלל

תניא רבי נתן אומר
 בית שמאי אומרים שני זכרים ושתי נקבות
 2 sons and 2 daughters
 ובית הלל אומרים זכר ונקבה
 1 son and 1 daughter
 The source of the הלל בית הלל is, as taught in the Mishnah;
 שנאמר זכר ונקבה בראם
 However, according to רבי נתן, the opinion of בית שמאי is derived from וחוה אדם, where the Posuk says ותלד את קין... ותוסף ללדת את אחיו את הבל
 As Rashi explains;
 אתין רבויין הן
 לומר נקבות היו עמהן
 The words את teach that a daughter was born with קין and with הבל.
 Later, the Posuk tells us that Chava named the third son שת, because,
 כי שת לי אלהים זרע אחר
 תחת הבל כי הרגו קין
 Rashi explains;
 אלמא תשלומין בעי
 ולא סגיא בלא שני זכרים ושתי נקבות
 שת took הבל's place, so that they would again have 2 sons and 2 daughters.



5 Another version of the Machlokes;
 תניא רבי נתן אומר
 בית שמאי אומרים זכר ונקבה
 1 son and 1 daughter
 ובית הלל אומרים או זכר או נקבה
 EITHER 1 son, OR 1 daughter
 According to this version, the source of בית שמאי's בראם is
 שנאמר זכר ונקבה בראם
 And the reasoning of בית הלל's לא תהו בראה is that the פסוק states that
 Hashem created the world;
 לא תהו בראה לשבת יצרה
 And even 1 child leads to שבת - inhabiting the world.
 =====

5

Another version of the Machlokes:

תניא רבי נתן אומר

ובית הלל אומרים	בית שמאי אומרים
או זכר	זכר
או נקבה	ונקבה
לא תהו בראה	זכר ונקבה בראם
לשבת יצרה	

6 The גמרא proceeds to present a related Machlokes:
 היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים
 ונתגייר
 If a רבי יוחנן אומר
 רבי יוחנן אמר
 קיים פריה ורביה
 He has fulfilled the Mitzvah,
 דהא הוה ליה
 Since he has a son and daughter
 There is a מחלוקת ראשונים whether this applies only if his
 children were also מגייר, or even if his children were not
 מגייר.
 וריש לקיש אמר
 לא קיים פריה ורביה
 Because,
 גר שנתגייר כקטן שנולד דמי
 He is Halachically considered a new person who never
 had children.
 However, the גמרא points out that according to ריש לקיש
 בהיותו עובדי כוכבים אית להו חייס
 While still a גוי, the father IS considered related to his sons,
 נתגיירו לית להו חייס
 It is only after he was מגייר that he's no longer considered
 related to his sons.

6

היו לו בנים
 בהיותו עובד כוכבים
 ונתגייר

וריש לקיש אמר	רבי יוחנן אומר
לא קיים	קיים
פריה ורביה	פריה ורביה
קטן שנולד דמי	דכא הוה ליה

The גמרא points out

בהיותו עובדי כוכבים
 אית להו חייס
 נתגיירו
 לית להו חייס

7 The גמרא mentions a related point:
 אמר רב
 הכל מודין בעבד שאין לו חייס
 Everybody agrees that עבדים are not considered related to
 their children
 דכתיב שבו לכם פה עם החמור
 And we learn from here
 עם הדומה לחמור
 They are similar to animals in that they are not considered
 related to their children.

7

אמר רב

הכל מודין בעבד
 שאין לו חייס

דכתיב

שבו לכם פה
 עם החמור

עם הדומה לחמור

8 The Gemara proceeds to present another related מחלוקת and says that the world is added to the world and the world is added to the world.
 If a person had children and they died, רב הונא אמר קיים פריה ורביה רבי יוחנן אמר לא קיים
 And the Gemara explains רב הונא אמר קיים משום רב אסי
 Based on רב אסי who said אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף
 And since this person had children that were born he did his part.
 רבי יוחנן אמר לא קיים Because, לשבת יצרה בעינין והא ליכא
 A person must have children in order to inhabit the world, and if the children died he is no longer adding to the world.
 The Gemara refutes רב הונא from the following Braisa: מת אחד מהם או שנמצא סריס
 If one of his children died, or was found to be a סריס לא קיים פריה ורביה
 So we see that it's not enough to just have children. They must be alive and able to have their own children. Therefore, the Gemara concludes תיובתא דרב הונא תיובתא
 This is indeed a refutation of the opinion of רב הונא
 =====

8

היו לו בנים ומתו

רבי יוחנן אמר **לא קיים**

רב הונא אמר **קיים פריה ורביה**

נלמן רב אסי
 אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף

רבי יוחנן אמר לא קיים
 "לשבת יצרה" בעינין והא ליכא

?

בריייתא:
 מת אחד מהם או שנמצא סריס לא קיים פריה ורביה

תיובתא דרב הונא תיובתא

9 The Gemara discusses the first words of the previously mentioned ברייתא: בני בנים הרי הם כבנים
 Grandchildren are counted as children
 This means that if a child passed away and left a grandchild, the grandchild counts as a child of the grandfather.
 However, this is only if the grandfather bore two children, each grandchild replaced its parent. But תרי מחד לא
 If the grandfather had only one child, even though that child had two children, the grandfather was not יוצא
 =====

9

בריייתא:
בני בנים הרי הם כבנים

This is only if The grandfather bore two children

But תרי מחד לא

10 The משנה proceeds to another discussion about our משנה
 Our משנה says that once a person has children he is
 permitted to abstain from פריה ורביה
 The גמרא points out
 מתניתין דלאו כרבי יהושע
 Our משנה does not follow רבי יהושע who says;
 The Posuk in Koheles states;
 בבקר זרע את זרעך
 ולערב אל תנח ירך
 כי אינך יודע אי זה יכשר
 הזה או זה
 ואם שניהם כאחד טובים

Our רבי יהושע learns from here
 נשא אדם אשה בילדותו
 ישא אשה בזקנותו
 And,
 היו לו בנים בילדותו
 יהיו לו בנים בזקנותו
 So we see that רבי יהושע holds that a person who has
 children is forbidden to abstain from פריה ורביה
 And the גמרא concludes
 הלכה כרבי יהושע

10

Our מלפץ says...
**Once a person has children
 he is permitted to abstain from פריה ורביה**

מתניתין
דלאו כרבי יהושע
who says;
**בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ירך
 כי אינך יודע אי זה יכשר הזה או זה
 ואם שניהם כאחד טובים**

✓	✓
היו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים בזקנותו	נשא אדם אשה בילדותו ישא אשה בזקנותו

*We see רבי יהושע holds
 that a person who has children
 is forbidden to abstain from פריה ורביה*

The גמרא concludes
הלכה כרבי יהושע

11 However, רבי עקיבא says that this Posuk refers to;
 למד תורה בילדותו
 ילמוד תורה בזקנותו
 היו לו תלמידים בילדותו
 יהיו לו תלמידים בזקנותו
 As רבי עקיבא demonstrated when his 24,000 תלמידים died;
 והיה העולם שמם
 עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם
 רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע
 והם הם העמידו תורה אותה שעה
 These later Talmidim re-established Torah for future generations.
 =====

11

בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ירך
 כי אינך יודע אי זה יכשר הזה או זה
 ואם שניהם כאוזה טובים

*רבי עקיבא says
 this Posuk refers to;*

<p>היו לו תלמידים בילדותו יהיו לו תלמידים בזקנותו</p>	<p>למד תורה בילדותו ילמוד תורה בזקנותו</p>
--	---

As רבי עקיבא demonstrated
 when his 24,000 תלמידים died;

והיה העולם שמם
 עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום
 ושנאה להם
 רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי
 ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע
 והם הם העמידו תורה
 אותה שעה

12 The Gemara proceeds to a related discussion
 אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי
 כל אדם שאין לו אשה
 שרוי בלא שמחה
 בלא ברכה
 בלא טובה
 In ארץ ישראל they say
 בלא תורה
 בלא חומה
 said רבא בר עולא
 בלא שלום
 And the Gemara presents a פסוק for each of these
 The פסוק for שלום is
 וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא
 שלום is connected to אהלך, and אהלך refers to one's wife

12

אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי

כל אדם שאין לו אשה

שרוי בלא שמחה
בלא ברכה
בלא טובה

רבא בר עולא
In א"י they say

בלא תורה
בלא חומה
בלא שלום

וידעת
כי שלום אהלך
 ופקדת נוך
 ולא תחטא

13

The Gemara presents 3 other teachings from this פסוק
 כל היודע באשתו שהיא יראת שמים ואינו פוקדה נקרא חוטא 1)
 חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך 2)
 האוהב את אשתו כגופו 3)
 והמכבדה יותר מגופו
 והמדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה
 והמשיאן סמוך לפירקן
 עליו הכתוב אומר
 וידעת כי שלום אהלך

13

3 teachings from this פסוק:

וידעת כי שלום אהלך
 ופקדת זוך ולא תזטא

2

חייב אדם
 לפקוד את אשתו
 בשעה שהוא
 יוצא לדרך

1

כל היודע באשתו
 שהיא יראת שמים
 ואינו פוקדה
 נקרא חוטא

3

האוהב את אשתו כגופו
 והמכבדה יותר מגופו
 והמדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה
 והמשיאן סמוך לפירקן

עליו הכתוב אומר

וידעת כי שלום אהלך